herpy

PILGIFTSGRODOR

Sky-blue Poison Frog

Hyloxalus azureiventris

Hyloxalus azureiventris är en dagaktiv pilgiftsgroda på 25-28 mm, svart med gula ränder, blågrön marmorering och lysande blå teckningar på benen och undersidan. Arten finns bara i ett litet område i norra Peru och är klassificerad som hotad. Den är sällsynt i terrariehobbyn och kräver en erfaren hållare, men kan fortplantas i fångenskap.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Cryptophyllobates azureiventris; Phyllobates azureiventris*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**25-28 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen och i skymningen**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och klippterräng**
Hudgift	**Inget känt**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**50 × 50 × 50 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-26 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**10-17**
Kläckning	**12-14 dagar**
Larvtid	**42 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Hyloxalus azureiventris är en slank, kontrastrik pilgiftsgroda. Grundfärgen är svart, och från nosspetsen löper gula strimmor över ögonen och ner längs kroppen mot bakbenen, medan en kortare gul strimma går från nosen mot frambenen. Ryggen och lemmarnas ovansida är marmorerade i blågrönt, flankerna är svarta, och strupe, ben och buk har lysande blå fläckar eller marmorering. Artnamnet *azureiventris* betyder "blå buk" och syftar just på den blå teckningen på undersidan.

Vuxna djur mäter 25-28 mm från nos till kloak, så arten är en medelstor pilgiftsgroda. Könsskillnader och lokala färgformer är inte dokumenterade, och det finns inget säkert sätt att skilja hane från hona utöver hanens läte.

Arten beskrevs 1985 av Kneller och Henle som *Phyllobates azureiventris* och har sedan flyttats mellan flera släkten, bland annat *Epipedobates* och *Cryptophyllobates*, som skapades för den. I dag står den i *Hyloxalus*, där den bildar en tydlig egen linje. Den är därför inte nära släkt med de pilgiftsgrodor som oftast ses i terrarier.

Trots de tydliga varningsfärgerna räknas arten som oförsvarad: det har inte påvisats några gifter i huden hos vilda djur, och den verkar inte kunna ta upp alkaloider från bananflugor. I ett laboratorieförsök tog den dock upp alkaloider ur en lösning. Tvätta ändå händerna före och efter arbete i terrariet, eftersom grodans hud är känslig.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Hyloxalus azureiventris finns bara i Peru. Den är känd från den nedre östra sluttningen av Anderna i övre Amazonområdet i regionen San Martín, bland annat längs vägen från Tarapoto mot Yurimaguas. Utbredningen är under 5.000 km², och arten är känd från färre än fem lokaler.

Fynd har gjorts från omkring 200 till 1.200 m över havet. Utbredningen omfattar minst ett skyddat område, Cordillera Escalera, nära staden Tarapoto. Kartans centrum ligger i detta område.

> **Naturlig utbredning:** Peru.

LIVSMILJÖ

Hyloxalus azureiventris lever i tropisk regnskog i låglandet och på de nedre bergssluttningarna och i fuktiga områden vid vatten. De vuxna djuren verkar föredra grottor och stenrösen, medan unga djur har setts i lövlagret. Hanarna kallar i skymningen från stenar eller springor, och lätet kan vara omkring 40 sekunder. Livet försiggår dolt, så arten syns sällan, och beståndets storlek är därför osäker.

Det finns inga mätningar av temperatur och luftfuktighet på artens växtplatser. Regnskogen på de nedre bergssluttningarna har ett jämnt varmt och mycket fuktigt klimat med svalare nätter, och det är den ram terrariet bör efterlikna. Hur mycket arten tål av förändrade livsmiljöer är inte känt. Hoten är röjning och bränning av skog för bebyggelse och jordbruk, och beståndet har minskat.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett regnskogsterrarium på minst 50 × 50 × 50 cm (längd, bredd, höjd) passar för ett par *Hyloxalus azureiventris*. Arten lever på marken, så bottenytan betyder mer än höjden. Eftersom den i naturen håller till bland stenar och i grottor bör det finnas gott om gömställen: staplade platta stenar, kork och rötter, så att djuren kan dra sig undan i halvmörka springor. Ett automatiskt regnsystem och en fuktare gör det lättare att hålla klimatet.

Använd en bioaktiv inredning med ett dräneringslager i botten (till exempel lecakulor), ett fuktigt, löst substrat och ett tjockt lövlager. Levande växter, även bromelior, håller luften fuktig och ger skydd och äggläggningsplatser. Se till att det finns ventilation, så att luften byts utan att terrariet torkar ut. Hoppstjärtar och små gråsuggor i botten bryter ner avfall och är samtidigt extra foder.

Vuxna djur är aggressiva mot artfränder av samma kön, både hanar och honor, så arten hålls parvis. Unga djur kan föds upp tillsammans i små, enkla backar. Håll inte arten tillsammans med andra arter.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Håll *Hyloxalus azureiventris* på 24-26 °C på dagen, och låt temperaturen sjunka 3-4 °C på natten, till omkring 20-23 °C. Pilgiftsgrodor tål värme dåligt: ett par timmar över 30 °C kan vara livsfarligt, så sätt alltid en termometer i terrariet, och placera det inte i direkt sol eller nära en varm lampa.

Under en varm sommar kan man kyla med en fläkt som blåser över terrariets toppventilation, eller flytta det till ett svalare rum. På vintern kan en värmematta på sidan eller bakväggen hålla nattens minimum uppe. Arten ska inte ha vinterdvala, men hålls gärna lite torrare på vintern.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten får inte länge ligga under 70-80 %. Morgon och kväll ska den upp på nästan 100 % med dimma eller regn, medan den gärna får sjunka till omkring 70 % mitt på dagen. Spraya terrariet med regnvatten eller osmosvatten morgon och kväll, eller använd ett regn- eller dimsystem med timer. En sista sprayning på kvällen får foderdjuren att komma fram, så att grodorna lättare hittar dem. På vintern hålls terrariet lite torrare.

Undvik stillastående luft och vatten som står i substratet: båda ger mögel och bakterietillväxt. Låt ytan torka upp lite mellan sprayningarna, medan lövlagret och de djupare lagren förblir fuktiga. Blir luften för torr drar sig grodorna undan i gömställen och slutar äta.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Arten behöver en liten, grund vattenskål för dricksvatten och som möjlig förökningsplats. Använd en skål med 1-2 cm vatten och platt kant, så att grodorna kan ta sig in och ut, och så att ingen drunknar. Pumpar och filter är onödiga och kan snabbt haverera; byt hellre vattnet varannan till var tredje dag. Använd regnvatten, osmosvatten eller avkloverat kranvatten. Amfibier tar upp vatten och lösta ämnen genom huden, så håll vattnet fritt från tvål, klor och rengöringsmedel.

I naturen bär hanen grodynglen till små bäckar, vatten i bromelior eller vattenfyllda, nedfallna palmblad. Vill man föda upp är en vattendel eller ett par små vattensamlingar, till exempel filmburkar eller små skålar med rent vatten, nödvändiga för grodynglen.

LJUS OCH UVB

Något behov av UVB är inte dokumenterat hos arten. En svag UVB-lampa (Ferguson-zon 1) kan användas som valfritt tillskott, om djuren har möjlighet att söka sig bort från den. Det viktigaste ljuset är LED-belysning för växternas tillväxt, 10-12 timmar om dagen, som efterliknar tropikernas jämna dag och natt.

Se till att det finns skuggiga områden med stenar och löv, så att djuren alltid kan välja mellan ljus och halvmörker. En lampa som värmer upp terrariet behövs sällan och kan snabbt göra det för varmt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Hyloxalus azureiventris behöver små, levande bytesdjur. Vuxna tar hoppstjärtar, små och stora bananflugor (*Drosophila melanogaster* och *Drosophila hydei*), små vaxmalslarver, stövlöss, siktat ängsplankton och syrsor upp till 5 mm, gärna utan hoppben. Bara djur som rör sig blir uppätna. Fånga inte själv foder i naturen om det kan vara besprutat.

Unga djur utfodras dagligen och vuxna tre till fyra gånger i veckan med så mycket som de äter inom 5-10 minuter. Damma fodret till vuxna med ett vitamin- och mineralpreparat för amfibier en till två gånger i veckan, och ungarnas foder dagligen de första fyra veckorna. Bananflugor kan vitaminiseras med ett flytande preparat, och unga syrsor blir mer näringsrika om de får grönfoder. Ge det dammade fodret i små skålar som rengörs varannan till var tredje dag. Egna kulturer av bananflugor och hoppstjärtar är nästan en förutsättning.

BETEENDE OCH HANTERING

Hyloxalus azureiventris är dagaktiv och lever dolt bland stenar, rötter och löv. Vuxna djur är mycket aggressiva mot artfränder av samma kön: både hanar och honor hoppar på varandra och klamrar sig fast. Därför hålls vuxna bara parvis, medan unga djur gott kan gå i grupp.

Pilgiftsgrodor bör så långt möjligt inte hanteras: huden är tunn och känslig, och stress försvagar dem. Vid rengöring fångas de bäst i en ren, fuktig plastbehållare. Djur som hela tiden gömmer sig eller inte äter är stressade, och det är oftast ett tecken på att terrariet är för varmt, för torrt eller för öppet.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könsskillnader är inte dokumenterade för *Hyloxalus azureiventris*. Det säkraste sättet att få ett par är att föda upp en liten grupp ungar tillsammans och se vem som kallar och vilka djur som söker sig till varandra. När ett par har hittat varandra ska de övriga djuren flyttas, eftersom vuxna djur av samma kön attackerar varandra.

Ålder vid könsmognad är inte dokumenterad.

PARNING

Arten har fortplantats i fångenskap, men erfarenheterna är få. Hos pilgiftsgrodor utlöses parningen ofta av en tydlig regntid i terrariet efter en något torrare period: tätare sprayning och lite svalare nätter. Hanen kallar från ett gömt ställe, gärna bland stenar, och honan följer efter.

Sätt paret tillsammans i ett terrarium med många gömställen, bromelior och ett par halva kokosnötsskal, och se efter om djuren söker sig till samma gömställen. Om de slåss ska de skiljas åt direkt.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 10-17 ägg på bromeliblad, i fördjupningar i lövlagret eller under ett halvt kokosnötsskal. Hanen vaktar äggen tills de kläcks och bär därefter grodynglen på ryggen till vatten.

I terrariet kan grodynglen föds upp tillsammans; de behöver inte hållas var för sig. Använd rent vatten med samma temperatur som luften, och byt en tredjedel varannan till var tredje dag. Stör inte äggen innan de har kläckts. Grodynglen blir upp till 11,5 mm.

Grodynglens foder är inte dokumenterat för arten. Fiskfoder i flingor, torkad spirulina och alger är lånade från skötseln av andra pilgiftsgrodor.

METAMORFOS

Äggen av *Hyloxalus azureiventris* kläcks efter 12-14 dagar, och grodynglen behöver omkring sex veckor, ungefär 42 dagar, för att nå metamorfos. Håll äggen fuktiga och skyddade mot uttorkning.

När frambenen kommer fram ska vattnet sänkas, och grodynglet ska kunna ta sig upp på land: lägg en platt sten eller en korkbit vid kanten, och håll den fuktig. Grodynglet slutar äta medan svansen tas upp. Låt det sitta tills svansen är borta, och ge först därefter foder.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nymetamorfoserade ungarna är omkring 10 mm långa och föds upp i grupper i små, enkla backar med fuktig sphagnum, ett par stycken kork och ett lager löv. De första två veckorna är hoppstjärtar nödvändiga; bara ungar från mycket stora grodyngel kan från början ta de små bananflugorna (*D. melanogaster*). Utfodra dagligen, och damma fodret med vitaminer och mineraler varje dag de första fyra veckorna.

Håll fukten och temperaturen jämn, och håll utkik efter djur som halkar efter i tillväxt. Ungar kan föds upp tillsammans tills de närmar sig könsmognad, men sortera dem efter storlek, och flytta dem till ett större terrarium allteftersom de växer.

Hälsa och vanliga misstag

Pilgiftsgrodor är känsliga, och de flesta problem beror på fel i miljön:

- För hög temperatur: över 30 °C under längre tid kan vara livsfarligt. Tecken är slöhet, öppen mun och djur som ligger platt på marken.
- Brist på kalk och vitaminer: ger slappa, sneda lemmar och tungt gångsätt. Förebyggs genom att damma fodret.
- Svampar och bakterier (även chytridsvamp) i en för våt och stillastående miljö: tecken är hudflagor, rodnad på buken, aptitlöshet och avmagring.
- Parasiter från vildfångade djur eller fångat foder: undvik båda.
- Stress: beror ofta på för få gömställen, oro eller djur av samma kön som attackerar varandra.

Livslängden är inte dokumenterad för arten; 5-10 år är lånat från besläktade pilgiftsgrodor.

Köp bara uppfödda djur från en pålitlig uppfödare, och håll nya djur isolerade i flera veckor. Kontakta en veterinär med kunskap om amfibier om ett djur vägrar äta, tappar vikt eller får hudförändringar.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/pilgiftsgrodor/hyloxalus-azureiventris